

pRASmīgi!

ZAĻĀ JOSTA

AJ POWER

LATVIJAS
ZAĻAIS
PUNKTS

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
2025. gada 22. septembrī

Sociālajā iniciatīvā “pRASmīgi!” veicinās uzņēmēju izpratni par ražotāju atbildības sistēmu lomu vides pēdas mazināšanā

23. septembrī tiks atklāta sociālā iniciatīva “pRASmīgi!”, lai veicinātu uzņēmēju un sabiedrības izpratni par ražotāju atbildības sistēmām un to lomu vides pēdas mazināšanā, informē iniciatīvas organizatori.

Ražotāju atbildības sistēmas galvenais uzdevums ir panākt, lai tad, kad beigusies noteiktu preču izmantošana, tās nonāk nevis atkritumu kalnā, bet kļūst par jaunām izejvielām. Tas attiecas uz iepakojumu, riepām, elektroprecēm, tekstilu un videi kaitīgām precēm. Pievienojoties ražotāju atbildības sistēmām (RAS), uzņēmumi, kas laiž tirgū savu produkciju, vienlaicīgi finansē šo preču atbilstošu savākšanu un pārstrādi. 2024. gada dati rāda, ka šobrīd jau 5292 uzņēmēji (jeb 95% no tiem, uz ko RAS attiecas), pievienojušies kādai RAS sistēmai, lai rūpētos par atbildīgu pieeju visā uzņēmēju ražoto vai tirgoto preču dzīves ciklā. Augstākie apritīguma rezultāti sasniegti iepakojuma kategorijā - tur gada laikā savāktas 165 522 tonnas, no tām 152 725 tonnas – pārstrādātas.

Par sistēmu efektivitāti liecina arī Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas (LASUA) apkopotie dati. “Redzam, ka divas trešdaļas no visām tirgū novietotajām preču tonnām atgriežas ekonomikā. Lielākā daļa – deviņas no desmit savāktajām tonnām – tiek pārstrādātas. Mēs ticam, ka ikviens projekts, kas rosina cilvēkus un uzņēmumus rīkoties apzinātāk, ir solis tuvāk ilgtspējīgai un aprītīgai ekonomikai,” norāda SIA “Zaļā josta” valdes priekšsēdētājs Jānis Lapsa.

Pasākumu atklās Klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis, ieskicējot kopīgi sasniedzamos mērķus ražotāju atbildības sistēmās. SIA “Latvijas Zaļais punkts” vadītājs Kaspars Zakulis iepazīstinās ar sociālās iniciatīvas mērķiem un norisi. Aktuālos RAS rezultātus 2024. gadā prezentēs AS “AJ Power Recycling” valdes loceklis Uldis Skrebs, savukārt, par iniciatīvas ietvaros plānotajām nozares darba sesijām vairāk pastāstīs Jānis Lapsa, SIA “Zaļā josta” valdes priekšsēdētājs. Ar izaicinājumiem un risinājumiem ražotāju atbildības sistēmās dalīsies Valsts vides dienesta ģenerāldirektors Andris Kēniņš.

Atkritumu šķirošana un pārstrāde ir ne tikai sabiedrības atbildība, bet arī iespēja uzņēmējiem saimniekot gudrāk, efektīvāk izmantojot resursus un samazinot ietekmi uz vidi.

“Elektropreču galvenais labas apsaimniekošanas izaicinājums ir savākšana. Ja iedzīvotāji, izmantojot dalītās vākšanas punktus, nodod noliektas preces, tad mēs varam atrast, kur to pārstrādāt, neskatoties uz to, ka to sastāvā ir dažādi izejmateriāli. Uzlabojot savākšanas punktu pieejamību iedzīvotājiem, mēs uzlabosim arī pārstrādes apjomu, iespējams šo jautājumu mums vislabāk risināt kopā ar nozari,” uzsver SIA “Latvijas Zaļais punkts” direktors Kaspars Zakulis.

Uzņēmēju vides atbildība Latvijā balstīta principā “piesārņotājs maksā”, un tā īstenojama divos veidos - par resursu izmantošanu un vides piesārņošanu uzņēmējs maksā dabas resursu nodokli (DRN); vai uzņēmējs pievienojas kādai no RAS un maksā RAS apsaimniekošanas maksu.

“Līdzfinansējums, kas tiek ieguldīts dalītās vākšanas punktu pieejamībā un sabiedrības informēšanā, ļauj mums kopīgi sasniegt labus rezultātus. Visiem ražotāju atbildības sistēmai pakļautajiem preču veidiem noteiktie valsts mērķi ir izpildīti. Piemēram, riepām, plastmasai, kartonam, stiklam un metālam 100% no savāktā apjoma tiek pārstrādāts. Tas apliecina, ka Latvijā izveidotā sistēma nodrošina augstu apritīguma līmeni, taču turpmākie izaicinājumi būs sabiedrības paradumu maiņa un jaunu risinājumu ieviešana, lai līdzīgus rezultātus sasniegtu arī citās preču kategorijās,” AS “AJ Power Recycling” valdes loceklis Uldis Skrebs.

“pRASmīgi!” ir trīs lielāko ražotāju atbildības sistēmu apsaimniekotāju – SIA “Zaļā josta”, AS “AJ Power Recycling” un SIA “Latvijas Zaļais punkts” kopīgi organizēta sociālā iniciatīva, ar mērķi mudināt uzņēmējus un sabiedrību domāt par atbildīgu ražošanu, patēriņu un pārstrādi, lai samazinātu atstāto vides pēdu. Iniciatīva norisināsies no 23. septembra līdz 4. novembrim. Iniciatīvā plānotas četras nozares profesionāļu, uzņēmēju un ekspertu darba sesijas par dažādām RAS preču grupām - iepakojums, elektrotehnika, videi kaitīgas preces, tekstilizstrādājumi.

Plašākai informācijai:

Tija Ezeriņa, sociālās iniciatīvas “pRASmīgi!” sabiedrisko attiecību konsultante

E-pasts: tija.ezerina@publicid.lv